

Strzałkowski, Adam

Sprawozdanie z działalności Komisji Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności od września 2000 r.

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 47/2, 226-228

2002

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMISJI HISTORII NAUKI POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
OD WRZEŚNIA 2000 R.

Komisja Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności została utworzona w kwietniu 1998 roku. Obecnie liczy 32 członków. Przewodniczącym jest Prof. dr Adam Strzałkowski, sekretarzem Prof. dr Julian Dybiec.

W czasie od września 2000 r. do czerwca 2002 r. Komisja odbyła 18 posiedzeń naukowych z referatami:

- 20.09.2000** – Gabriel Brzęk: *Historia zoologii w Polsce*.
- 22.11.2000** – Anna Kowalska-Lewicka: *Słownik Biograficzny Etnografów*.
- 20.12.2000** – Jan Mietelski: *Tadeusz Banachiewicz i jego Krakowianie*.
- 17.01.2001** – Zbigniew Wójcik: *Ignacy Domeyko i Akademia Umiejętności w Krakowie*.
- 21.02.2001** – Stefan W. Alexandrowicz: *Komitet Badań Staruńskich PAU i jego rola w rozwoju badań nad czwartorzędem*.
- 21.03.2001** – Mariusz Jakubek: *Prasa krakowska w okresie rozbiorów*.
- 18.04.2001** – Piotr Hübner: *Zapomniane syntezy dziejów Akademii Umiejętności*.
- 23.05.2001** – Andrzej Śródka: *Recepcja teorii krążenia krwi w aspekcie historycznym*.
- 20.06.2001** – Stanisław Zwolski: *Dyplomy lekarskie w zbiorach Muzeum Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego*.
- 19.09.2001** – T. Zbigniew Dworak (Akademia Górniczo-Hutnicza), *Kraków – centrum badań gwiazd zaćmieniowych*.
- 20.10.2001** – sesja PAU PAN, Historia Nauki i dyscypliny pokrewne w Krakowie na progu nowego milenium.
- 21.11.2001** – Michał Kokowski – *Mikołaj Kopernik – znany czy nieznan?*
- 12.12.2001** – Jan Staszal, *Listy Bronisława Piłsudskiego do Kazimierza Nitscha i Jana Rozwadowskiego w sprawie edycji materiałów do języka i folkloru Ajnów przez Akademię Umiejętności*.
- 23.01.2002** – Julian Dybiec: *Raporty o studiach zagranicznych Polaków w latach 1795–1918*.
- 20.02.2002** – Piotr Köhler: *Botanika w Towarzystwie Naukowym Krakowskim, Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności (1815–1952)*.
- 20.03.2002** – Rita Majkowska: *Czy Komisja Historii Nauki PAU może szukać swych korzeni w działalności komisji Akademii w latach 1873–1952?*
- 17.04.2002** – Bolesław Orłowski: *Pochwała historii techniki*.
- 22.05.2002** – Zdzisław Gajda: *Ulica Kopernika – Via Medicorum*.
- 19.06.2002** – Piotr Hübner: *Polska Akademia Umiejętności – zrzeszenie, instytucja czy korporacja?*

Komisja zorganizowała cztery sesje naukowe:

14 października 2000 r.

W STULECIE WYDANIA PRZEZ AKADEMIEŃ UMIEJĘTNOŚCI DZIEŁA LUDWIKA ANTONIEGO BIRKENMAJERA *MIKOŁAJ KOPERNIK*

z referatami:

Andrzej Śródka: *Birkenmajerowie – ród uczonych.*

Mieczysław Markowski: *Krótką biografią Ludwika Antoniego Birkenmajera.*

Bronisław Średniawa: *Prace fizyczne i geofizyczne Ludwika Antoniego Birkenmajera.*

Mieczysław Markowski: *Ludwik Antoni Birkenmajer – badacz kopernikanizmu w kontekście XV-wiecznej astronomii krakowskiej.*

W drugiej części sesji odbyła się debata na temat *CZY ZIEMIA SIĘ PORUSZA?*, w której wzięli udział: Andrzej Staruszkiewicz, Michał Heller, Michał Kokowski, Maria Giller, Konrad Rudnicki, Krzysztof Birkenmajer, Jan Czerniawski – moderatorem dyskusji był Kazimierz Grotowski.

Sesja zorganizowana została przy współudziale krakowskiej placówki Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk.

16. i 17. listopada 2000 r.

HENRYK NIEWODNICZAŃSKI – W STULECIE URODZIN TWÓRCY KRAKOWSKIEGO OŚRODKA FIZYKI

z referatami:

Andrzej Hryniewicz: *Henryk Niewodniczański w Wilnie.*

Romuald Brazis (Wilno): *Henryk Niewodniczański w historiografii litewskiej.*

Wojciech Gawlik: *Odkrycie magnetycznego promieniowania dipolowego.*

Adam Strzałkowski: *Henryk Niewodniczański i Ernest Rutherford.*

Jerzy Janik: *Henryk Niewodniczański w Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych.*

Andrzej Budzanowski: *Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego.*

Justyna Blinowska, Jerzy Niewodniczański, Tomasz Niewodniczański: *Wspomnienia rodzinne.*

Jerzy Janik: *Henryk Niewodniczański – inicjator badań neutronowych w Krakowie.*

Tomasz Dohnalik: *Przejścia wzbronione – 66 lat po ich odkryciu przez Henryka Niewodniczańskiego.*

Lucjan Jarczyk: *Fizyka jądrowa w Krakowie – dziedzictwo Henryka Niewodniczańskiego.*

Trzy ostatnie referaty wygłoszone zostały na Krakowskim Konwersatorium Fizycznym zorganizowanym wspólnie z Oddziałem Krakowskim Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

W Archiwum PAU/PAN zorganizowana została wystawa poświęcona Henrykowi Niewodniczańskiemu, czynna od listopada 2000 r. do marca 2001 r. Wystawę zwiedziło ponad 300 osób.

20 października 2001 r.

Konferencja robocza pt.

HISTORIA NAUKI I DYSCYPLINY POKREWNE W KRAKOWIE NA PRZEŁOMIE WIEKÓW

zorganizowana została wspólnie z krakowską placówką Instytutu Historii Nauki PAN. Na sesji porannej różne krakowskie placówki naukowe, zajmujące się badaniami z zakresu historii nauki i dyscyplinami pokrewnymi, przedstawiły swój dorobek i zakres prac. Na sesji popołudniowej indywidualni krakowscy badacze przedyskutowali problemy związane ze swymi pracami.

17 maja 2002 r.

Sesja naukowa w 130-lecie urodzin i 85-lecie śmierci Mariana Smoluchowskiego:

MARIAN SMOLUCHOWSKI. OD TEORII ATOMISTYCZNEJ DO FIZYKI WSPÓŁCZESNEJ

z refetatami:

Bronisław Średniawa: *Marian Smoluchowski i jego czasy.*

Andrzej Fuliński: *Równania Smoluchowskiego.*

Paweł Góra: *Od błękitu nieba po motory molekularne.*

Andrzej Budzanowski: *Znaczenie prac Smoluchowskiego w fizyce subatomowej.*

Zofia Gołąb-Meyer: *Poglądy Mariana Smoluchowskiego na nauczanie fizyki.*

Kazimierz Grotowski: *Marian Smoluchowski – taternik i narciarz.*

W ramach działalności wydawniczej Komisja wydała:

Tom 2 i 3 Prac Komisji Historii Nauki PAU

oraz cztery tomy w serii wydawniczej Monografie Komisji Historii Nauki PAU:

Tom 1 – *Józef Rostański – botanik humanista* – pod redakcją Alicji Zemanek,

Tom 2 – *Matematyka jako siła ewolucji kultury* – pod redakcją Andrzeja Pelczara,

Tom 3 – Helena Madurowicz-Urbańska: *Franciszek Bujak,*

Tom 4 – *Recepcja w Polsce nowych kierunków i teorii naukowych* – pod redakcją Adama Strzałkowskiego.

Adam Strzałkowski
Przewodniczący Komisji
Historii Nauki PAU
Kraków